

Stor tallen är en tall som står vid trappan från Ursviksvägen upp till Lötjögården. Sedan 1900-talet har den varit ett plats för en liten upp och en stunds vila, för den vandrande till och från Stockholm.

Igelhårens naturreservat (en del av Igelvikalen) inrättades 2004. I bäcken finns fiskgröning. Här ses isärfallor och små åsar som är uppbyggda av morän. Här finns spår från bronns och järnåldern. På medeltiden fanns här fyra större bostättar: Råda, Lilla Ursvik, Stora Ursvik och Knytinge. Här finns öppna marker, skändat skog och en bassäng.

Från Hallenbergen möts besökare (boende av en lummig enst till Ör). I skogen lär, enligt sägen, reternas av drottning Kristinas jaktlöst finns.

Gården Freden låg från 1870 nästan på den plats, där bostadsmarknaden idag. Carl Andersson köpte gården, och började odla tobak som sedan användes för att tillverka snus – Ljungöfns fån.

Desutom odlade han potatis, brynsallt, purjolök och ärtor. Gården var i bruk fram till ca 1955.

Nannet Hallenbergen blev officiellt 1953 då det skrevs in på stadskartan. Militären ägde länge marken, men området var tillgängligt för allmänheten. Här gjorde man utflykter, här åkte man skidor, byggde kottar och löte.

År 1965 fattades Riksdagen beslut om miljöprogrammet – vilket var ett byggande av miljöny bostäder på 10 år. Klåg angår dessa bostäder utgår från fördelning av hela Sveriges bostadsbehov. Under miljöprogrammets senare del hade kommunerna fått ruttin på att bygga.

Hallenbergen är just ett sådant miljöprogramsområde. Den första stadplanen för Hallenbergen antogs år 1968 och de första invånarna flyttade in året därpå. År 1973 var hela stadsdelen färdigbyggd.

Pågående byggnation vid Hallenbergen. Skanska cementgjuteriet byggde alla bostadshus. Mark och grundarbetet utfördes av en annan entreprenör. Som mest var det 500 personer som arbetade med bygget.

Bland belygningen fanns äldreboende och studentbostäder, vid invigningen besöks den sociala servicen i området som förskolebyggnad.

Hallenbergsplan som den såg ut när den byggdes. Lågt märke till den stora kraftledning som skär genom Hallenbergen, det är därför husen ligger som de gör.

"Den bästa bostadsmiljön i Sverige", säger statsminister Olof Palme när han invier Hallenbergen den 15 augusti 1973. Åke Östn och Leif Sandahl utformade stadplanen och ritade alla hus utom skolan och äldreboendet.

Den första Topptugan, som var en kvartergård med lekensamtet.

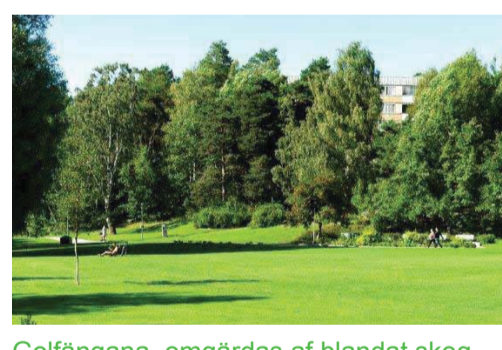
Rikt djurvir: Rådjur, harar och räv har setts här.

1994 invigdes Lötjögården. Foto: Kenneth Friberg

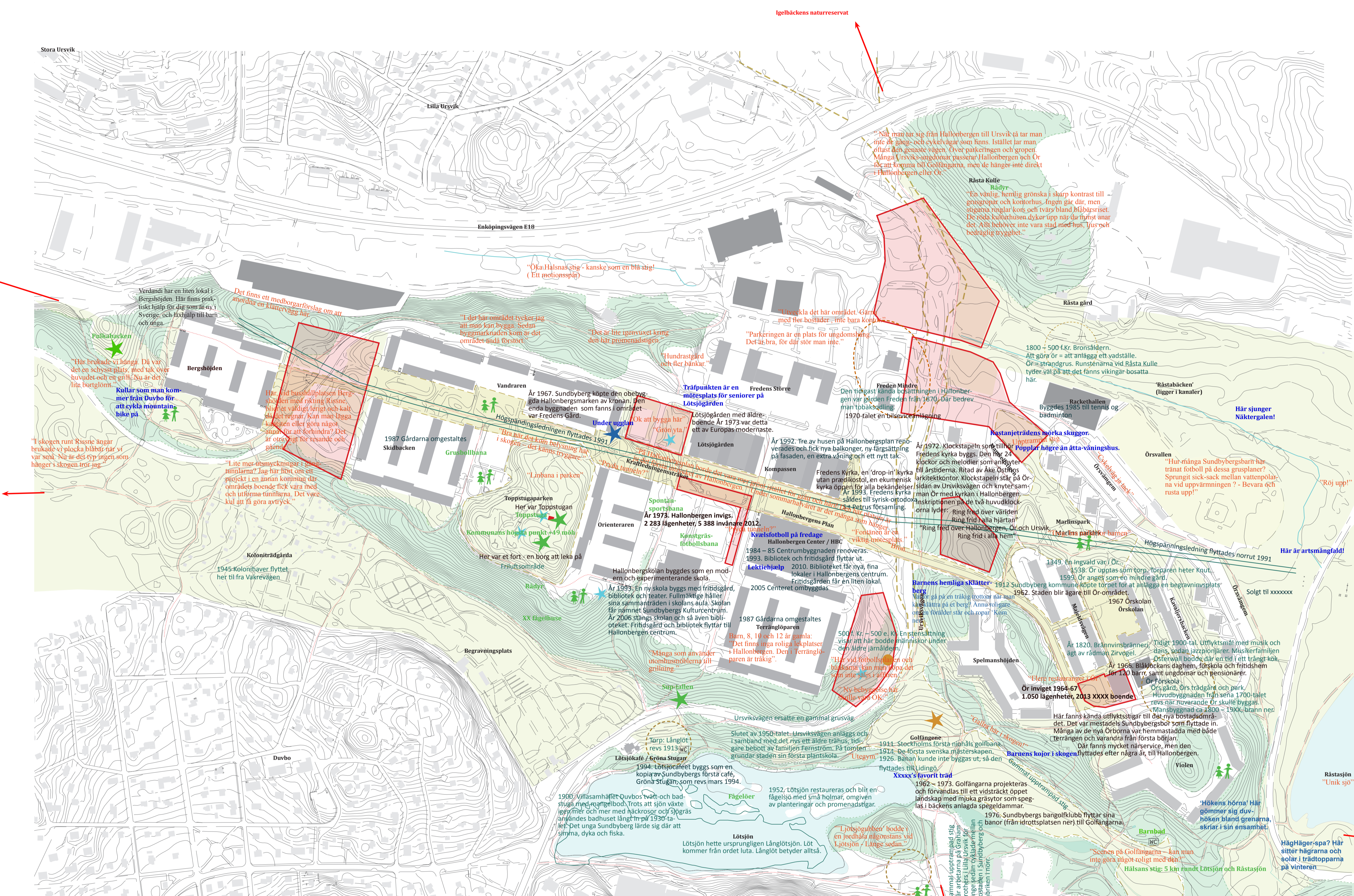
Lötjögården som den så ut 1963. Torpet Länglot revs 1913.

Gullängarna, originellt av blandat skog.

År 1925, Gullängarna är skådeplats för strider mellan karoliner och ryssar – i regi av Svenska Filmstudiet. Foto: Svenska Filmstudiet

Örs mitt ligger den park som kallas Malin Park. Här låg en parkskola som drevs av en kvinna vid namn Malin, som enligt Sundbybergs Örnplan betraktas som "kvarterspark".

Målning av Arvid Falk 1909 av Örs gård (ca 1790 – 1941). Mangårdsbyggnad med tom (ca 1800 – 1948) Ör är omvandrad i slutet 1847, och år 1909 byggdes ett Ör är en mindre gård (1). Gården finns kvar till i på 1900-talet, men huvudbyggnaden brann 1941 (2). Ör var med sina vackra omgivningar förknippat med utflykter, musik och dans för sundbybergsbor under det tidiga 1900-talet. Ör inflyvades i Sundbyberg 1949, efter att tidigare ha tillhört Spånga landskommun.

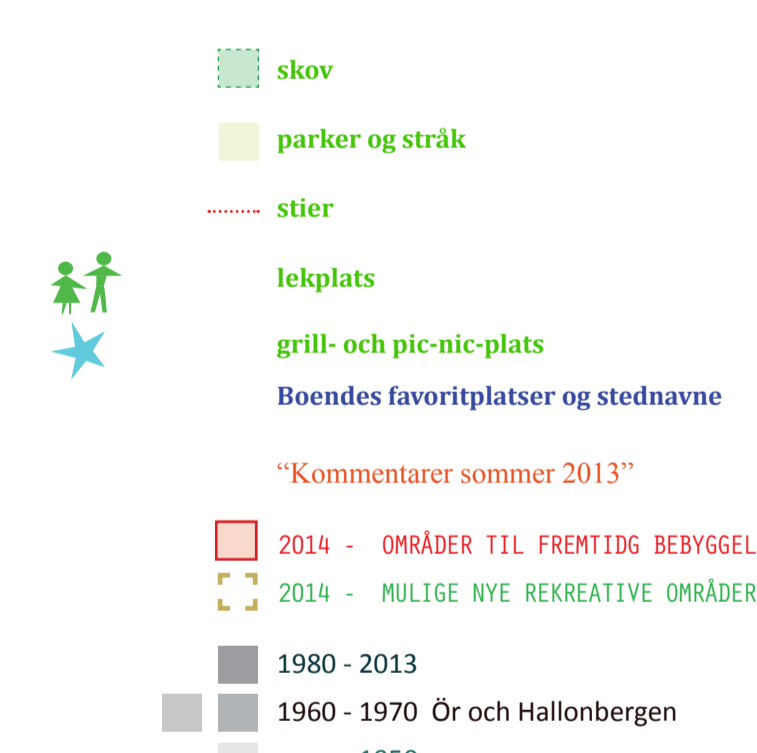
1800 ca Mangårdsbyggnad i Ör, var i stort förfall 1956

Den siste ärendet använde Örs gård enbart som sommarboende. Ladan fungerade i många år som danslokal. Arthur Osterwalls memoarer "Från Internationalen till Nalen" från 1990 innehåller bandomskildringar från Ör. Minnet från musiken, dansen och ungdomen Ör finns bevarat i gatunamn: Logstavägen, Spelmanvägen, Majdalsvägen, Kaveljörbacken.

Örs gård fanns uppmanen som kulturhistoriskt värdefull i Stockholms stadsmuseums förteckningar över byggnadsminnen i Stockholmstråtan. Under 1940-talet fanns det planer på att bygga ett gemensamt skapshotel i Ör. Riksanstaltsstyrelsens yttrande i ärendet 1947 såg det att den kvarvarande byggnadens värde "inte var så stort att dess bevarande kunde påräkna". Det mestadels sjukhusbygg blev dock inte av, men planerna bidrog till att Örs gård tillät förtäta.

År 1962, Sundbybergs stad köper Ör-området. Fastighets AB Förvaltaren fick ansvaret för exploateringen. Den första stadplanen för Ör fastslags 1962 och hade utarbetats av arkitekterna Gull-Fredrik Ahlberg och Bertel Granell. Den omfattades av Sundbybergs stadsarkitekt Åke Östn och fastställdes 1963. Den nya stadsdelen Ör byggdes sedan upp. De första hyresgästerna flyttade in i augusti 1964, och hela området invigdes den 28 oktober 1967. Ör blev därmed Sundbybergs första ytterstadsdel.

Ör karaktäriseras av gröna ytor och lummighet. När stadsdelen stod färdigbyggd 1967, kom faktorn för när och fjärran för att se hur skickligt arkitekterna hade planerat bostadsområdet Åke Östn och Leif Sandahl har ritat samtliga hus. Ör och Hallenbergen är tänkta att höras ihop. Ör blev med sin lilla skala en pendning till Hallenbergen och dess större skala med butikscentrum och tunnelbanan.

"Kommentarer sommar 2013" 2014 - OMRÅDET TILL FORTSATT BEBYGGELSE 2014 - MÖJLIGE NYE BEKÄMPLIGT OMRÅDE 1980 - 2013 1960 - 1970 Ör och Hallenbergen - 1950